

**ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061 ЖУРНАЛІСТИКА**

*Дяченко І. М., к. н. соц. ком., доцент,
Класичний приватний університет (м. Запоріжжя)*

Проблема якісної професійної підготовки майбутніх журналістів у контексті потужних інформаційних викликів є актуальною та потребує впровадження різномірної системи застосування інноваційних освітніх технологій, зокрема інформаційних. На кожному рівні виокремлюються обсяги підготовки журналістів за навчальними програмами, які визначають: вивчення загальних можливостей використання ІКТ в конкретній професійній галузі, застосування комп'ютерних засобів для постановки навчальних і професійних завдань, створення нових продуктів програмного забезпечення для навчання майбутніх фахівців виконувати професійні обов'язки. Кожний рівень передбачає вивчення конкретного навчального матеріалу, поглиблення і розширення професійних знань, необхідних майбутнім фахівцям журналістики у професійній самореалізації [1].

Поняття «електронне навчання» (E-learning – скорочення від англ. Electronic Learning) у дослідженнях науковців має різні тлумачення, які близькі за своєю суттю і є синонімом таких термінів, як дистанційне навчання, навчання із застосуванням комп'ютерів, мережеве навчання, віртуальне навчання, навчання за допомогою інформаційних, електронних технологій. Так, під електронним навчанням В. Бублик розуміє сукупність методів, форм і засобів самостійного, але контрольованого засвоєння

певного масиву знань за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища [2].

На основі аналізу наукових джерел і багаторічного викладацького досвіду змішане навчання можна визначити як ефективну систему навчання, яка поєднує найбільш ефективні аспекти та переваги викладання в аудиторії й інтерактивного або дистанційного навчання; складається з різних частин, які функціонують у постійному взаємозв'язку, утворюючи ціле. Тобто це система, в якій її компоненти гармонійно взаємодіють за умови, що всі ці компоненти правильно методично організовані.

В умовах пандемії, спричиненої захворюванням на Covid-19, а особливо повномасштабного воєнного вторгнення росії в Україну та потужної агресивної інформаційної війни набуло широкого використання дистанційне навчання – технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для доставки навчального матеріалу та спілкування, що дає змогу проводити перевірку знань, контроль успішності, моніторинг навчальної діяльності та спілкування.

Для ефективного формування професійних якостей майбутніх фахівців журналістики у процесі їхньої професійної підготовки в закладах вищої освіти важливу роль відіграють інноваційні технології навчання: Інтернет-технології, мультимедіа-технології, case-study, брейнстормінг, інтерактивні ігри тощо, які забезпечують інтерактивність – можливість безпосередньої взаємодії студентів і викладачів з програмними ресурсами. Інтерактивність Інтернет-технологій підтримує «живий» зв'язок між користувачем і програмою, і тому за бажанням можна вибрати індивідуальний темп роботи у межах засвоєння навчальної програми, установити швидкість подачі матеріалу, кількість пробних тестувань і повторень [4].

Наприклад, мультимедіа-технології, що вже знайомі для сучасного студентства, можуть застосовуватися при проведенні будь-яких видів занять. Під час лекційних занять використання мультимедіа-технологій надає студентам змогу отримати велику кількість навчальної інформації в доступній формі з мінімальними витратами ресурсів. На семінарських та практичних заняттях за допомогою мультимедіа-технологій можуть бути представлені проблемні ситуації для подальшого аналізу [там само].

Актуальним наразі є застосування й технології case-study (методу конкретних ситуацій, метод ситуаційного аналізу), що використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Майбутні журналісти мають проаналізувати ситуацію, з'ясувати сутність проблеми, визначити можливі рішення і вибрати найкращі з них. «Кейси» (історії, ситуації) базуються на реальному фактичному матеріалі або наближенні до реальної ситуації [4].

Як зазначають дослідники (М. Кадемія, М. Козяр, Т. Рак), перевагами технології case-study є: використання принципів проблемного навчання; набуття вмінь групової роботи та навичок відповідального ставлення до результату спільної діяльності; набуття навичок презентації, проведення рекламних заходів; формування уміння ставити питання, аргументувати відповідь.

У процесі застосування технології case-study майбутні фахівці журналістики навчаються аналізувати інформацію, виявляти ключові проблеми та шляхи їхнього розв'язання. Під час аналізу ситуацій здійснюється поєднання групової та індивідуальної роботи студентів, де обговорюються пропозиції кожного, розвиваються навички групової командної роботи, навички аналізу і планування, а також закріплюються прояви відповідальності за колективний результат виконання поставленого завдання [3].

Ефективною та доцільною в підготовці майбутніх журналістів є технологія брейнстормінг, що передбачає взаємодію, знаходження максимальної кількості рішень поставленої проблеми, які реалізуються через надання учасниками групи максимальної кількості ідей, оскільки брейнстормінг сприяє активізації мислення учасників за рахунок зниження критичності та самокритичності. До його проведення висуваються певні вимоги, а саме: пропозиції учасників мають бути короткими і без обґрунтування; будь-яка критика ідей студентів забороняється; заохочуються фантазія та прозріння; всі висловлювання повинні фіксуватися [4].

У процесі формування професійної компетентності майбутніх журналістів успішно використовується технологія інтерактивних ігор (комунікативні, мовні, імітаційні, організаційно-діяльнісні тощо), перевагою їх можна вважати те, що спілкування в інтерактивній грі максимально наближене до умов майбутньої професійної діяльності студентів; в іграх відбувається відпрацювання журналістських умінь та навичок; реалізується діагностичний підхід до виявлення у студентів особливостей їхніх розумових процесів, визначається рівень їхніх комунікативних навичок, особистісних якостей. Під час участі в інтерактивних іграх, майбутні журналісти вдосконалюють свої вміння правильно формулювати висловлювання, аргументувати та відстоювати власну думку, інтерпретувати події, відтворювати професійні ситуації роботи висновки. Також у ході інтерактивних ігор у майбутніх фахівців журналістики формуються навички професійного спілкування, вміння вислуховувати співрозмовника, стимулювати його до обміну інформацією. Студенти формують цілісні уявлення про професійну діяльність, отримують соціальний досвід тощо [4].

Можна зазначити, що більшість недоліків існуючих форм навчання зумовлена недостатнім використанням сучасних досягнень інформаційно-комунікаційних технологій, засобів електронного навчання.

Отже, застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці майбутніх журналістів допомагає не лише збагаченню їх професійними знаннями, а й розвитку у них таких здібностей, як: володіння критичним аналізом та професійним мисленням; вміння відповідально ставитися до подачі інформації для аудиторії; глибоко усвідомлювати свою суспільну роль і місію в суспільстві.

Література:

1. Башманівська Л. А., Башманівський В. І., Шевцова Л. С. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності як компонент підготовки майбутніх журналістів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 76. №2. С. 30–42.

2. Бублик В. В., Закусило О. К., Шевченко В. П. Електронне навчання в Україні і світі. Ретроспектива і перспектива. *Теорія і методика навчання інформатики та математики* : зб. наук. праць / під ред. І. П. Аносова та ін. Мелітополь : МДПУ, 2004. Вип. 3. С. 10–27.

3. Кадемія М. Ю., Козяр М. М., Рак Т. Є. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: словник-глосарій. Львів : СПОЛОМ, 2011. 136 с.

4. Хоменко-Семенова Л. О. Формування професійних якостей майбутніх журналістів в умовах навчання в університеті. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія*. 2016. № 9. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/12430>. DOI: 10.18372/2411-264X.9.12430.